

A KALOCSAI HAGYOMÁNYŐRZŐ NÉPI EGYÜTTES KRÓNIKÁJA

„Mert mi olyan erősen eresztettünk sok keservünkben gyökeret, hogy az is erejét veszítené, aki innen kiakasztani akarja.” (Tamási Áron)

ELŐSZÓ

Tősgyökeres kalocsai vagyok. Apám kalocsai származású tanító volt, édesanyám kalocsai születésű, jelenleg nyugdíjas óvónő. Nagymamám a legrégebb kalocsai családból származott, nagyapám a II. Világháborúban sebesült katonaként maradt itt Bihar megyéből.

Elemi iskoláimat itt végeztem, gyermektáncos voltam. Majd családi okok miatt (nevelőapám áthelyezései) bejártam Fejér, Tolna, Baranya megyét. A pécsi főiskolás évek után Pakson kezdtem tanítani. Táncszeretetem nem múlt el ez idő alatt sem – a főiskolán együtt táncoltam Szabad Misivel –, mert a szekszárdi gyermektáncképző és az országos szintű tanfolyam elvégzése után néptáncoktatóként is dolgoztam az iskola mellett, csoportjaim voltak Pakson és Dunakömlődön.

1964-ben visszakerültem szülővárosomba, és abba az iskolába, ahonnan nyugdíjba mentem. Szakkörökben tanítottam a táncot, később magam is táncoltam a népi együttesben, Ureczky Csabától átvéve a hagyományőrző csoportot, 1983 óta vezetem a Kalocsai Hagyományőrző Népi Együttest.

Kalocsára kerülésem óta foglalkoztat a gondolat, hogy az iskolában is oktatni kéne minden gyermeknek a néptáncot. Ez az álom 1988-ban megvalósult! Nagy örömmel és lelkesedéssel tanítottam és tanítják kollégáim gyermekeinket a néphagyományok tiszteletére, a népművészet, a néptánc megismerésére és megszerettetésére. Bízunk abban, hogy lesznek utódaink, akik helyünkbe lépnek, és gyönyörű viseletünk, táncaink, népművészetünk tovább él az elkövetkező nemzedékek is megismerik, és tovább őrzik hagyományainkat.

Jó szívvel ajánlom ezt a krónikát minden táncszerető embernek.

Bencze Károlyné (Borbényi Éva)

A KALOCSAI SÁRKÖZ ÉS NÉPMŰVÉSZETE

A Kalocsai Sárköz a Duna–Tisza közötti területen, Ordas – Kecel – Szeremle háromszögében helyezkedik el. A középkorban a dunántúli Tolna megyei Sárközzel egységet alkotott. A Kalocsai Sárközt elsősorban földrajzi – történelmi tájegységnek tekintjük.

Földrajzi szempontból azért, mert a Duna és az Órjeg mocsarai által közrefogott árvíz mosta mély fekvésű tájon terül el. Történelmi tájegységnek pedig azért mondhatjuk, mert nagyjából akkora kiterjedésű, mint az újkori kalocsai érseki uradalom volt.

Kalocsa szállásai 1898-ban elváltak a várostól és 3 községet alkottak; így lett Homokmégy, Kalocsa és Szakmár. Később alakult ki Homokmégyből Drágszél és Öregcsertő. Közigazgatásilag ugyan

külön váltak ezek a települések, de a szokásait, népművészetét továbbra is változatlanul megőrizte ez a terület.

Kalocsa Budapesttől 120 km-re délre fekszik a Duna mentén. Ezeréves város, barokk-kori építészeti emlékeivel patinás hangulatú kisváros, amely a virágzó és meg-megújuló népművészetéről, „piros aranyáról”, a fűszerpaprikáról messze földön híres.

Kalocsa történelme szinte egyidős Magyarországgal. Asztrik érsek – aki a koronát hozta Szent Istvánnak, az első magyar királynak – neve mellett már ott találjuk a jelzőt: „archiepiscopus Colocal”, vagyis Kalocsa érseke.

A kalocsai népművészet ágai közül a legismertebb és legrégebb a népi hímzés, amelynek keletkezése az 1880-as évekre tehető. Kalocsa parasztsága már ekkor hímezte ruhaféléit, a lakásában használt tárgyakat. A Viski Károly Múzeumban megtekinthetők a több mint 150 éves ruhadarabok (alsó lepedő, vánkosfenék), régi bútordarabok (asztalszék, bölcső, tásas), cserépedények. A díszítések egyszerűek voltak, motívumai – virágok, levelek, indák, termények, állatok – nem zsúfoltak, színei egyszerűek. Először fehér és fekete, később a kék és a piros. Az 1900-as évek elején már többszínű hímzések is találhatóak voltak. Mivel a hímzést, a pingálást (a virágdíszes falfestés egyedülálló népművészeti ág az országban) és a bútorfestést a kalocsai asszonyok végzik, ezért stílusazonosság jellemzi ezeket a népművészeti ágakat.

A Gyöngyösbokréta mozgalom hatása Kalocsa népművészetére

Az I. világháború után, az 1930-as évek elején „divatba” jött a népművészet is. Az idegenforgalom is szerepet játszott abban, hogy egyes népművészeti központokban, így Kalocsán is a parasztfiatalokból táncsoportot alakítottak, népviseletüket, dalaikat, táncaikat és szokásaikat színpadra vitték. Ebben az időben indult el országsszerte a „Gyöngyösbokréta-mozgalom”, Születésnapja 1931. Augusztus 20. Paulini Béla rendezésében akkor került sor az első nagy népművészeti bemutatóra Budapesten, a Városi Színházban. Falusi parasztegyüttesek jöttek fel, hogy művészetüket bemutassák. Igen nagy siker! A szállongó szakmai hagyomány szerint az elnevezés onnan származik, hogy Paulini egyszer megindulva az egyik parasztegyüttes színpompájától (valószínűleg Kalocsa vagy Mezőkövesd), hogy felkiáltott: „olyan ez, mint valami gyöngyös bokréta!”, s rögtönzését csakhamar általánosította a kiépülő szervezet, a Bokréta Szövetség egészére. Ez a szövetség a Vallás és Közoktatási, a Belügyi és a Kereskedelmi Minisztérium támogatásával s Paulini elnökletével alakult.

A szervezetre azért volt szükség, mert a bokréta neve alatt más kultúrcsoportok is alakultak, s ezt Paulini szervező talentuma nem tűrhette. Az együttesek önállósággal nem rendelkeztek. Ezt segítette elő a Vallás és Közoktatásügyi Minisztérium rendelete 1934. november 15-én, amely minden gyöngyösbokrétás előadás rendőri engedélyezését a központ hozzájárulásához kötötte.

A „Gyöngyösbokréta” mozgalom egyrészt szociális okokból volt jelentős, másrészt idegenforgalmi látványosság is, mely révén a valutaszegény világban valutát lehetett az országba csábítani.

Évente augusztus 20. előtt egy héttel megrendezték a Szent István napi előadásorozatot, amelyen minden évben a kiválókat csoportok mutatkoztak be. E mellett más táji ünnepeket is rendeztek. „Ezek a műsorok egyfajta népi összművészetet jelenítettek meg, mert nemcsak táncoltak vagy daloltak, hanem szokásokat is feldolgoztak, helyi játékos dramaturgikus hagyományokkal léptek színpadra.” – mondta Zsubori Veronika, egykori gyöngyösbokrétás.

99–100 bokrétás csoport működött az országban. Miért táncolnak az emberek?

Új perspektívák nyíltak meg a parasztok előtt: fővárosba való utazás, külföldi szereplés és pénz is kaptak a szereplésért.

Már az 50-es évek táncművészete is rengeteget merített a bokrétás örökösödésből: pl. Rábai Miklós: Háromugros (érsekcsanádi szeremlei gyűjtésből), Molnár István: Magyar képeskönyv.

Az 1948-ig tartó „Gyöngyösbokréta” mozgalom napjainkban is megmutatja hatását, hiszen a mai hagyományörző csoportok mögött ott vannak a „gyöngyösbokrétás” elődök. Kalocsán az első kezdeményezések az 1930-as években, az Eperfüldi Iskolában kezdődtek. Balázs Ilona tanító néni foglalkozott a gyerekekkel és tanított nekik gyermekjátékokat és táncokat. Később a felnőttekből is alakult egy csoport a kalocsaiak által ismert úgynevezett TINO-ban, a Katolikus Paraszt Ifjúsági Egyletben, amelyet Pécsiné Ács Sarolta vezetett. Sárrika néninek abban az időben sokat segített és szakmai tanácsokkal látta el az országosan ismert Molnár István koreográfust Budapestről.

A kalocsai „Gyöngyösbokréta” mozgalom sokat köszönhet Kujányi Ferenc kanonok úrnak és Vitéz Szentlászló Sándor szervezőknek. Később Sárrika néni a felnőttek mellett a gyerekeket is tanította. Aztán közbeszólt a háború.

„... Minden szép annyit ér, amennyi értéket saját magának ki tud emelni, s addig él, amíg életét a saját erejével tudja táplálni...” (Márton Áron)

KALOCSAI HAGYOMÁNYÖRZŐ NÉPI EGYÜTTES TÖRTÉNETE

Újrakezdés

A II. világháború után az élet megindulásával szinte egyidejűleg az emberek életkedve is visszajött, így a népművészet is újjáéledt. Viszont a parasztság életmódjának megváltozásával a színes népviselet kezdett háttérbe szorulni. A fiatalok közül egyre többen „kivetkőztek”, a szép ruhák a szekrénybe vagy a padlásra kerültek. Sajnos sokat odaajándékoztak az élelmesebb kereskedőknek, illetéktelen kezekbe kerültek nemcsak a ruhák, hanem egyéb használati tárgyak is, és kevés került be a múzeumba.

Az 1952-ben újjáalakult háziipari szövetkezetbe a kalocsai bedolgozó asszonyok írták ki és varrták ki a terítőket, ingvállakat, kötényeket. Így a kalocsai népművészet alkalmazott népművészetté alakult.

A táncmozgalomban amatőr együttesek alakultak. 1950-től a Népművészeti Intézet oktatói működési engedélyeket adott ki. A Táncosztály, a Néprajzi Osztály, élükön Muharay Elemérral hozzásegített a volt bokrétás csoportokat a továbbképzéshez, a tanfolyamok elvégzésével az átalakuláshoz. A táncoktatók, Pesovár Ernő és Martin György az országot átfogó munkába, gyűjtésbe kezdtek. A Népművészeti Intézet 1958-ban Népművelési Intézetté alakult át.

Kodály Zoltán személyes közbenjárására a gyűjtéseket a Magyar Tudományos Akadémiánál helyezték el. Az MTA Zenetudományi Intézete ma is őrzi a táncarchívumi felvételeket, táncutatói anyagokat és jelenleg is ez a feladatköre.

A háború után Kalocsán először a Szőlőhegyi Iskolában a Pécsi testvérek, Sándor bácsi és Bözsi néni alakították meg az első gyerekegyüttest.

1948. március 15-e fontos dátum volt életükben, mert a 21 fős csoport először szerepelt Budapesten az Erkel Színházban. (Még utolsó éjjel is varrták a szülők a gyerekek ruháit.) Ezután számos

országos versenyen vett részt a csoport. A „csúcs” az 1949-es VIT-en való szereplés volt. Pécsi Sándor az 1950-es évektől a Lányiskolában tanított, majd az Ének-Zenei Általános Iskolában folytatta Bözsi néniel, Sárrika néniel a táncitanítást. A Lányiskolában Dikán Lajosné is segített ebben a munkában.

Az ÉZI táncs csoportja számos külföldi sikeres szereplést mondhat magáénak. NDK (Cottbusi testvérkapcsolat), Franciaország, Berlini VIT, Finnország, Lengyelország, Csehszlovákia és Erdély. Bözsi néni betegsége és halála után Sanyi bácsi a nevelőtestületből küldte fiatal pedagógusait utódnevelés céljából gyermektáncoktatói tanfolyamra. Kuczy Ágnes, Szabó Mária és a későbbi időkben Villányi Eszter volt segítségére. A gyermekcsoportok mellett felnőtt csoportjai is voltak. (Paprikaipari Vállalat, Háziipari Szövetkezet, Asztalos KTSZ, BM dolgozók).

Egészen 1963-ig foglalkozott ezekkel a csoportokkal, ekkor lemondott és továbbra csak a gyerekeket tanította nyugdíjba vonulásáig az Ének-Zenei Általános Iskolában. A városban a felnőtt csoportokat Sárrika néni és Tóth Ferenc vezette. Sárrika néni ekkor a Viski Károly múzeumban dolgozott betegségéig. A város neki köszönheti a népviseleti gyűjteményt, amelyet később Bárh János továbbfejlesztett.

Benke Ferenc újságíró így ír Pécsiné Ács Saroltáról: *„Egy emberöltő gyűjtőmunkája gyümölcsét, annak minden hozadékával hagyta ránk Pécsiné Ács Sarolta, sokak tanító nénije, mások Sárrika nénije. Ki-ki megsüvegelte életében, olykor méltatlanul bántak el vele, ám ő hitt elhivatottságában, hitt a parasztság újratevő erejében, s annak népművészeti alkotó kifejezésében.”*

E népszerű asszony gondolatvilágát, emberi nagyságát csak gondolatainak megidézése adhatja vissza. *„Hálás vagyok azért, hogy a Kalocsa népművészetéről szóló kiadvány elkészítését rám bízták. Így talán valamit törleszthetek városomnak, ahol közel fél évszázadon keresztül dolgozhattam, és az őszinte egyszerű emberektől, aprajától-nagyjától annyi szeretetet kaptam.”*

A táncs csoportoknak a hatvanas években bemutatkozási lehetőségeket az úttörőmozgalomban kialakult felmenő rendszerű kulturális szemlék, a KISZ Forradalmi Ifjúsági Napok rendezvényei és a Néptáncosok Bemutató Színpada adták. A Bemutató Színpadon szereplő együtteseket Vásárhelyi László hívta meg és a rendezvénysorozat „lelke” volt.

Pécsiné Ács Sarolta *Kalocsa népművészete* című könyve és *Kalocsa vidéki népi gyermekjátékok* című dolgozata minden néptáncoktató, néprajzzal foglalkozó ember számára alapmű. Forrásanyaga kutatónak, kézikönyv a városunk népművészete és kultúrája iránt érdeklődőknek. Szakszerű, pontos mű, stílusa világos és közérthető. Néptanítói mivoltát a nagy munkabírású Sárrika néni nem tagadta meg soha, évtizedes megfigyeléseit, gyűjtéseit adta át nekünk, egy nemzedék tanult tőle táncokat, tiszteletet a hagyományok iránt. Az utolsó pillanatban mentette meg a múzeum számára a nagy értékű paraszti eszközöket, a még fellelhető viseleti darabokat, lakások hímzett ruhaféléit, fafaragásokat, cserépedényeket és még sok egyebet. Élete, munkássága példaértékű az utókor előtt.

A Kalocsai Népi együttes megalakulása

A Kalocsai Úttörőházban mint a néptáncszakkör vezetője dolgoztam már 3 éve, mikor Budapestről Pálffy Csaba megkeresett és felkért az akkor már alakulóban lévő városi együttes vezetőjének. Nagy megtiszteltetésnek vettem e felkérést, de nem bízva eléggé magamban (fiatal és tapasztalatlan voltam), így nem vállaltam el a felnőtt csoport vezetését.

Magam helyett Tóth Ferencet javasoltam, akinek ekkor már több felnőtt csoportja is volt, több tapasztalattal rendelkezett. Ő el is vállalta e felelősségteljes megbízatást és Sárrika néni segítségét

kérte. Így a gimnázium, az Asztalos KTSZ, a Háziipari szövetkezet és a Művelődési Ház csoportjait egy együttesbe tömörítve 1967-ben megalakult a Kalocsai Népi Együttes. Az együttest a város anyagilag támogatta és a művelődési Ház keretén belül működött.

A nagy együttes mellett a két gyerekcsoport is tovább működött: így Pécsi Sándor vezette az Ének-Zenei Általános Iskolában és az általam vezetett a Vén József Általános Iskolában.

1967 szeptemberében megalakult népi együttes vezetőségét Geri István tanácselnök, Balaton István, a KTSZ vezetője és Dr. Kanyó János orvos és tolmács alkotta, a művészeti vezetők: Pécsiné Ács Sarolta, Tóth Ferenc, Cserey József és Fusch Ferenc voltak 1978-ig, majd Tóth Ferenc egyedül vezette tovább az együttest 1989-ig. A csoportok létszáma megnőtt, óvodásokból kisiskolásokból, középiskolásokból és felnőttekből tevődött össze. A 70-es években élte „fénykorát” a népi együttes. A fiatalok mellett megalakult a menyecske csoport is. A városi támogatás mellett a MESZÖV-től, a TOT-tól, OKISZ-től is kapott anyagi segítség révén az együttes külföldre is eljutott (Szovjetunió, Bulgária, Lengyelország, Jugoszlávia, Franciaország, Dánia, Olaszország, és sorra aratta sikereit, több kitüntetést kapott (kétszeres „Kiváló Együttes”, „Szocialista Kultúráért” kitüntetés, Miniszteri Dicséret, nemzetközi versenyeken elért I. és II. helyezés).

A zenekarban id. Zsiga Gyula, Nagy Sándor, Zsiga János, Zsiga Gyula, Fusch Ferenc, Fusch Ferencné, Zsiga Katalin, Szalai József, Vékony János, Pákolitz Judit, Dr. Katona Jánosné játszottak 1983-ig.

Tóth Ferenc az 1. sz. Általános Iskolában gyermekcsoportot is vezetett, amely a kulturális szemléken egyre jobb eredményeket ért el.

Kalocsa város vezetői közül a legtöbbet Dr. Geri István tette a kalocsai néptáncmozgalom és a néptáncművészet ápolásáért és népszerűsítéséért, az együttes színvonalas működéséért. Ebben a munkában Dániel Gézában talált segítőtársat.

A város vezetői és szakmai művelői úgy látták, hogy az együttes a 70-es évek végén hullámvölgybe került. Tóth Ferenc maga is segítséget kért. 1982 őszén a városi vezetők felkeresték Ureczky Csabát és felkérték az együttes vezetésére (tánckar, és hagyományőrök), meghagyva Tóth Ferencnek a négy gyermekcsoport irányítását.

A Kalocsai Népi együttes Hagyományőrző csoportjának története 1983-tól 2001-ig

*„A madárnak szárnya van, s szabadsága,
az embernek pedig egyetlen szülőföldje és sok kötelessége.” (Tamási Áron)*

1983.

Ureczky Csaba családjával 1983 márciusában költözött Kalocsára, de már addig számos együttest hozott létre szinte a semmiből. Eredetileg testnevelő tanár volt, 1965-ben „A” kategóriás koreográfus lett. Lelkesedéséről, munkabírásáról Vásárhelyi László így nyilatkozott: *„Azon ritka kollégáim közé tartozott, akinek volt egy kiváló együttese Sátoraljaújhelyen, emellett kitűnő művelődési házat vezetett és összeszedte a még fellelhető öregeket egész Bodroghözben, és megalakította a Zempléni Népi Együttest. Annyi energia volt benne, annyi rengeteg energia, hogy ezt a hármat, amelyikből egy is egész embert kívánt volna, ő egy személyben nagyszerűen el tudta végezni.”* (Részlet Ureczky Tünde: *Édesapám emlékére* c. szakdolgozatából)

A nyár folyamán vendégeket fogadtunk Csehszlovákiából, Nagydáról. Az Ilosvay Együttest Ureczky Csaba már ismerte és úgy vélte, hogy testvéri kapcsolat alakulhat ki a két csoport között.

Ez így is lett. Vendégeink nagyon jól érezték magukat városunkban, és a következő évre meghívást kaptunk hozzájuk.

1984.

Ureczky Csaba hihetetlen erővel és lelkesedéssel kezdett neki a munkának és rögtön megtalálta a kontaktust velünk (1980-tól én is táncoltam a hagyományörző csoportban). Új számokat tanított, kamaraszámokkal bővítette repertoárunkat. Nagy sikert arattunk az 1984-ben Kecskeméten megrendezett Szövetkezeti fesztivál területi döntőjén, ahol a zsűri véleménye ez volt: „Végre Kalocsa újra a régi fényében ragyog!”

A VIII. Duna menti Folklórfesztiválon is eredményesen szerepeltünk együtt a környékbeli együttesekkel. A folklórfesztivál után Csehszlovákiába, Nagyidára utaztunk és a műsoradások után kirándulni voltunk Kassán és környékén. A legszebb út a törökországi volt. Az Ephesosi Fesztiválon vettünk részt nagy sikerrel. Csodálatos helyeken jártunk, a régi görög színházban öröm volt táncolni.

A nagy technikai tudással rendelkező koreográfus csak a tánckarral nem tudta kialakítani a megfelelő kapcsolatot, akik nem tudták megszokni a más tanítási módszerrel oktató vezetőt. Emiatt problémák keletkeztek, ehhez hozzájárult Csaba betegsége is, és sajnos „külső” támadások is érték. 1985-ben lemondta az együttes vezetését. Még egy ideig segített a környékbeli együtteseknek (Szakmár, Drágszél, Keserútelek), és aztán hazaköltözött Hernádszurdokra. Itt újult erővel újra a semmiből létrehozta az Abaúji Hagyományörző Együttest. Tele tervekkel és lelkesedéssel dolgozott, míg 1989 nyarán váratlanul elragadta a kegyetlen halál. Itt Kalocsán megdöbbenve hallottuk a szomorú hírt.

Én már 1983-tól együtt dolgoztam vele, mint ügyvezető, és 1985-ben tőle vettem át az együttes vezetését, egy évre vállalva a tánckart is. Csaba a betegsége és a sok gond, probléma ellenére mindig vidám volt, tele energiával. Sokat tanultam tőle. Munkássága nem volt hiábavaló, mert sok-sok fiatallal és idősebbel megismertette, megszerettette a népzénet, a néptáncot, a hagyományt.

1985.

Siófokon arany minősítést kaptunk Tóth Ferenc: *Lakodalmas* című számával. A nyár folyamán két csodálatos útra kaptunk meghívást, az egyik Luganoba (Svájc), a Heinrich Thyssen – Bornemissza báró villájába, a másik Angliába, Manchesterbe. Az angliai 10 napos turné alatt szinte bejártuk egész Angliát 2 órás műsorunkkal (Morecambe, Wigon, Southport, Buxton, London), még Skóciába is „átrándultunk” Gretna Greenbe. Utunkhoz a Városi Tanács, a SZÖVOS járult hozzá, és mi is szereztünk pénzt az IBUSZ műsorokból. Sokat köszönhattünk a magyar származású Lindop Mártának, aki megszervezte a turnét, és hozzájárult ahhoz, hogy mindenki tele élménnyel tért vissza. Ez a sikeres turné újabb lendületet adott a együttesnek.

1986-tól a tánckar vezetését átadtam Dr. Deákné Tóth Veronikának. A hagyományörző csoport teljesen különvált a tánckartól. A tánckar önállóan fellépett, műsorokat vállalt, külföldön szerepelt (Olaszország, Németország, Egyiptom, Franciaország) és 1987-ben arany II., majd 1989-ben arany I. minősítést értek el. Az utóbbi minősítésen a tánckar mellett a gyerekcsoport és a hagyományörzők is részt vettek egy-egy számmal. 1990–91-ben a tánckar létszáma lecsökkent, a régi táncosok kiléptek az együttesből, így a további munka lehetetlenné vált és 1991-ben a tánckar végleg felbomlott. Ehhez anyagi problémák és egyéb okok is hozzájárultak. Így a népi együttesnek egy csoportja maradt, azok voltunk mi, a hagyományörző csoport.

1986.

Az évek folyamán a csoport új tagokkal, illetve régi táncosokkal bővült, és a csoportból önálló együttes lett. A művelődési ház keretén belül működünk, új koreográfiákat készítettem korábbi

gyűjtéseimből. Az első koreográfiámmal, a „Fonóház”-zal Jugoszláviában, Kramnyikban léptünk fel nagy sikerrel. Erre a fesztiválra meghívást kapott Tóth Ferenc gyermekcsoportja is. Közös számunk a „Szép rozmaringszál” volt.

1987.

Németországban, Tiengenben rendezett nemzetközi fesztiválon ugyancsak a gyerekcsoporttal vettünk részt. Kiegészítő programban és megnéztük hol ered a Duna, voltunk Titisén és egy csodálatos parkban egy magánszigeten. A Duna menti Folklórfesztiválon is sikeresen szerepeltünk. A fesztivál a decsi lakodalmassal zárult.

1988.

Nagyidán voltunk másodszor (ekkor már Ureczky Csaba nélkül). Olyan testvéri barátság alakult ki a két táncsoport között, amely hosszú éveket, illetve a mai napig is tart. Ebben az évben készült a Búcsúbál című számunk.

1989.

Ebben az évben másodszor voltunk Angliában, illetve Skóciában Helensburgban. Ugyancsak Lindop Márta szervezte utazásunkat. Nagyszerűen éreztük magunkat, hiszen egy skóciai kastélyban laktunk. A program is nagyszerű volt! Több városban léptünk fel. A legérdekesebb kirándulás az edinburghi vár és a glasgowi katedrális megtekintése volt. Ősszel a csehszlovákiai Naszvad községben is egy vidám hétvégét töltöttünk.

1990.

Ez az év különösen jelentős volt az együttes számára. Elsősorban azért, mert Kalocsa város partnerkapcsolatot létesített Németországban Kircheim városával. A hivatalos ünnepségre utazott együttesünk. A kircheimi Eintracht kórus látott vendégül bennünket. A kórus vezetői Samu Kastner és Rolf Göft kerestek meg bennünket még az előző évben a kapcsolatfelvétel ügyében. A város támogatta ezt a kezdeményezést, és nemcsak a kórus és az együttes partnerkapcsolata jött létre, hanem a városoké is. Ez a kapcsolat barátsággá fejlődött ki a táncosok és családjaik között.

A másik jelentős esemény volt az önálló együttes megmérettetése. A harmadik koreográfiámmal a „Zöldágkérés” című összeállítással az országos minősítésen arany fokozatot nyertünk.

1991.

Együttesünk ebben az évben alapítványt hozott létre „Kalocsa Népművészetéért” névvel.

Az alapítvány célja:

- Kalocsa és környéke népművészetének, szokásainak gyűjtése, gondos őrzése, ápolása és a régi néphagyományok felelevenítése;
- Népművészettel foglalkozó kiváló pedagógusok és népművészek munkáinak, szellemi örökségének megismertetése, közkinccsé tétele az ifjúság körében (Pécsiné Ács Sarolta, Cserei József, Pécsi Erzsébet, Bende József, Greksa Borbála, Gubányi Imréné).
- Kellő figyelem a ma élő és alkotó népművészek munkáinak erkölcsi támogatására (Czár János fafaragó, Ivók Lászlóné pingáló, Kovács László fazekas, Boldizsár Gáborné tojásfestő).
- Népművészeti kiadványok kiadása, népszerűsítése.

Az együttesben a táncpróbák ideje nem volt elég arra, hogy mélyen megismerjük a szállási paraszti világ életét, szokásait, ezért úgy gondoltuk, visszahozzuk a fonóházak hangulatát és megismerkedünk a közösségek íratlan törvényeivel, szabályaival. Közművelődési pályázatok elnyerésével sikerült létrehozni havonként egyszeri alkalommal „Fonóházi esték” összejöveteleinket. Ezek jó alkalmak voltak a környékbeli együttesekkel való megismerkedésre, barátkozásra, közös műsoradásra (Hajós, Érsekcsanád, Nemesnádudvar, Miske, Homokmégy, Dunaszentbenedek, Uszód).

A résztvevők meggyőződtek arról, hogy a magyar népi kultúra hagyományai, értékei ma is példamutatóak, modellértékűek, számos tapasztalatot és tanulságot hordoznak. Ezt támasztották alá a népszokásokról szóló előadások, vetítések és vetélkedők, illetve a táncházak.

A „fonóházi esték” sorozatot sajnos nem sikerült minden évben megrendezni anyagi okok miatt, és pályázatot sem nyertünk minden évben.

Ez évben újra Nagyidára utaztunk, ahol a szereplések mellett megismerkedhettünk a Felvidék kastélyaival, váraival (Fülek, Krasznahorka).

Még a rendszerváltás előtt, 1986-ban a Bács-Kiskun Megyei Úttörő Kulturális Szakbizottságban dolgoztam, és felvettem id. Kishegyi Simon elnöknek, hogy városunk kiváló zenepedagógusának, népdalgyűjtőjének, Cserey Józsefnek emlékére megyei népdalversenyt rendezzünk. A bizottság elfogadta, támogatta a városi elnök Kovács Olga is és a család is. Így 1986-tól 2 évente megrendezzük a versenyt. A rendszerváltás után ezt a rendezvényt együttesünk átvállalta. A Művelődési Házzal közösen azóta is szervezzük, sőt kibővítettük 3 kategóriára, a középiskolások és a 18 éven felüliek számára is.

1992.

Együttesünk nagy örömmel készült a németországi Schwalenbergi Nemzetközi Folklórfesztiválra. Az út nagyon hosszúnak bizonyult egy ütemben, ezért úgy gondoltuk, előtte meglátogatjuk kirchheimi barátainkat is, és pár napot ott töltünk náluk. Így is történt. A kéthetes út nagyon jól sikerült, itt ismerkedtünk meg a francia csoporttal, akiktől meghívást kaptunk hozzájuk. Jó volt táncosnak, magyarnak lenni, sokat ünnepeltek bennünket, feledhetetlen élményekkel tértünk haza. Különösen jól sikerült a Hannoverben adott műsorunk.

1993.

Ez az év kiemelkedő volt számunkra, hiszen harmadszor voltunk Angliában, illetve Skóciában Tainben. Ezt nem is mertük remélni! Ekkor a miskei táncscsoporttal közösen utaztunk, mivel ez ifjúsági fesztivál volt, így nálunk az idősebbeket itthon kellett hagyni. A miskei csoportot volt táncosaink, Kishegyi Simon és felesége Kishegyiné Baráth Ildikó vezette, illetve vezetik ma is. Ez a város Skócia legészakibb részén van, ezt az utat is Lindop Mártának köszönhetjük. Megható érzés volt, amikor a kisváros határába értünk és egy dudazenekar várt bennünket. Szabadidőben színes programot szerveztek számunkra. A tónál kerestük a „Loch Nessi szörnyet”, de szerencsére nem találkoztunk vele! A taini tiszteletes magyar nyelvű bibliával ajándékozta meg a táncosokat.

Alighogy hazaértünk, már kezdődött a XI. Duna menti Folklórfesztivál. Ez is jelentős esemény volt az együttesnek, mert először szerepeltünk versenyzőként. A „Mégfűjják a trombitát...” című katonabúcsúnkat a zsűri nagyon jónak értékelte. Ezt a számot a DUNA TV időnként még ma is bemutatja.

A nagyidai barátainkat láttuk vendégül szeptemberben a Paprikaszüreti Napokon. Az Ilosvay Együttes mellett a régi táncosokból alakult hagyományörző csoportot is szeretettel fogadtuk. Mindkét csoport tele élménnyel tért haza.

Az év legnagyobb eseménye együttesünk 10. évfordulója, amelyen új nevünk, a KALOCSAI HAGYOMÁNYÖRZŐ NÉPI EGYÜTTES szerepelt. A jubileumi műsoron Török Gusztáv Andor polgármester mondott köszöntőt. Részt vett az ünnepségen a Művelődési Intézet és a Muharay Népművészeti Szövetség nevében Héra Éva, Borbély Jolán és Vitányi Ivánné, valamint a Bács-Kiskun Megyei Pedagógiai és Közművelődési Intézet nevében Imre Károly. Bagó Balázs vezette zenekar kísérte táncosainkat. Együtt láthatták a nézők a jelenlegi néptáncos nemzedék színe-javát, a

legkisebektől a 73 éves Vén Ferencig, a népművészet mesteréig. Zenekarunk tagjai (Bagó Balázs, Zsiga Gyula és Vékony János) 1990-től játszanak együtt és kísérik együttesünket.

Alapítványunknak sikerült kiadni együttesünket bemutató prospektust és a Kalocsai Néplapban karácsonyi mellékletként Kalocsa népművészete című ismertetőanyagot. Ebben a mellékletben megjelent cikkek bemutatták Pécsiné Ács Sarolta, Pécsi Erzsébet és Pécsi Sándor táncpedagógusokat. Kovács László fazekast, Gubányi Imréné naiv-festőt, Czár János fafaragót, a Kertvárosi Általános iskolában folyó néptáncoktatást, az I. István Gimnáziumban a népi díszítőművészet oktatását és az együttesünk életéből kiemelt eseményeket.

1994.

Ebben az évben új koreográfiák tanulása volt a legfontosabb feladatunk. Fiatal táncosaink a kalocsai táncokon kívül más tájegységek táncait is szerették volna megismerni. Ebben a munkában a Göröm Kamaragyüttes vezetője készített és betanított koreográfiákat már az előző évben is. Így készültek a szatmári, széki és a dél-alföldi táncaink. Sokat köszönhetünk Szűcs Bélának, pedig már ekkor beteg volt. Mindannyiunkat megdöbbentett halála, pedig még júniusban a Szent Iván éji folklórbemutatón gyűjtöttünk pénzt a gyógykezelésére.

Két hétfévi rövid külföldi utunk is volt, az egyik Horvátországba (Donji Miholjec) és a másik Szlovákiába (Vinica). A Paprika Napokon ismét részt vettek a nagyidai táncosok és műsorukkal színesítették a programokat.

1995.

Már év elején készültünk a franciaországi utazásra, amelyet úgy terveztük, hogy Kirchheim-ben megszakítjuk pár napra, és azután megyünk tovább. A Schwalenbergben megismert táncsoport meghívására utaztunk a La Réole-ban megrendezett Nemzetközi Folklófesztiválra. Ezen a rangos fesztiválon helytálltunk és sikert arattunk, pedig nagyon erős mezőny volt. Mexikó, Spanyolország, Grúzia, Olaszország, USA. A fellépések után maradt idő az óceáni fürdésre, a Bordeaux-i bor megkóstolására, az éjszakai Párizs megtekintésére. Hazafelé megálltunk a nizzai aranyparton és megfürödtünk a Földközi-tengerben is és megnéztük az éjszakai Monte Carlo-t is. Nagyon szép út volt, csodálatos tájakat láttunk, és nagyon örültünk, hogy elvihettük Magyarországot, illetve Kalocsa hírért.

Egy hónap múlva viszont fogadtuk a „Lous Reuoles” együttest. Megismertettük velük városunk nevezetességeit, ezen kívül elvittük őket kirándulni Pécsre, Abaligetre és Magyarhertelendre. Megkóstolták a hajósi bort. A legnagyobb élményük a Budai várban megtartott Mesterségek ünnepén való szereplésük volt.

Ebben az évben augusztus 20-án Cselik Mária táncosunk, (aki gyerekkorától táncol) az iskolai táncoktatásban és a hagyományok ápolásában elért munkájáért megkapta a Népművészet Mestere címet. Cselik Mária sokat segített nekünk is, és hiteles adatközlésével a környékbeli együtteseknek is. Vén Ferencsel (aki már 1980-ban megkapta ezt a címet) „körbetáncolták” Magyarországot, és nagyon sok rendezvényen részt vettek.

1996.

Ez az év fordulópont volt az együttes életében, mivel ki kellett lépni a művelődési ház költségvetéséből és egyesületté alakultunk át. Megválasztottuk az öttagú vezetőséget, amely a két közgyűlés között irányítja az egyesület munkáját.

Az első vezetőség: ifj. Ureczky Csaba (elnök), Bencze Károlyné (titkár), Decsák József, Kerekes László, Dr. Kovács Istvánné (tagok).

Folytatódott az 1995 decemberében megkezdett „fonóházi esték” rendezvénysorozat. Ezeken az estéken fellépett Bodza Klári népdalénekes, a homokmégyi és dunaszentbenedeki gyerektáncosok, a Kalocsai Helyőrségi Fúvószenekar és a benedeki asszonykórus. Áprilisban a Cserey népdalversennyel fejeződött be a sorozat.

A Muharay Népművészeti Szövetség országos szólótáncversenyt hirdetett meg ebben az évben. Mi is beneveztünk és egy táncospárunk meg is kapta a Fülöp Ferenc-díjat. Ők Madácsiné Hunyadi Brigitta és Szőnyi Ferenc voltak. Nagyon büszkék voltunk rájuk.

Ebben az évben új minősítési versenyt írt ki a Martin Néptáncszövetség és a Muharay Népművészeti Szövetség. Mi is elindultunk ezen a versenyen, amelyet Pécsváradon rendeztek meg. Nagyon boldogok voltunk, mert megkaptuk a KIVÁLÓ MINŐSÍTÉST. A minősítési műsorunk a „Kalocsai Szőlőhegyen szüretelnek” című koreográfiám volt.

Ebben az évben külföldi utat nem tudtunk vállalni a megváltozott anyagi körülmények miatt, ellenben fogadtuk nagyidai barátainkat és a kirchheimi kórust.

A XII. Duna menti Folklórfesztiválon mi is és a kórus is részt vett. Kirchheimi barátainkat elvittük Ópusztaszerre egész napos kirándulásra, ahol nagyon jól érezték magukat.

A Kalocsa Népművészetéért Alapítványunknak sikerült szponzorok és pályázatok útján annyi pénzt összegyűjteni, hogy újra kiadhassuk Cserey József *Kalocsai kertek alatt...* című népdalkötetét. Ez egy bővített kiadás – amelyet én is bővítettem 30 dallal – nagyban segítette a népdalkörök, néptánc csoportok munkáját.

Alapítványunk kuratóriuma díjat alapított Pécsiné Ács Sarolta emlékére. A Pécsiné Ács Sarolta-díjat azok a személyek vagy közösségek kaphatják meg, akik folyamatos és eredményes munkájukkal öregbítették Kalocsa népművészetét.

1997.

Ez az év volt a legsűrűbb programú év. Négy külföldi utunk volt, és egy külföldi együttest láttunk vendégül. Tovább folytatódott a „Fonóházi esték” sorozat a téli hónapokban, igaz, hogy csak két estére futotta a pályázati pénzből.

Az ez évi szólótáncversenyt Homokmégyen rendezték meg, amelyen ismét lett egy díjazott táncospárunk Szeleczy Attiláné és Bagó Ferenc személyében.

Júniusban részt vettünk Nagyidán a Dal- és Táncünnepélyen, ahol mindig nagy sikert arat együttesünk. A kiegészítő programban az új tagok kérésére Kassa nevezetességeit néztük meg és voltunk a jaszovi cseppkőbarlangban.

Július elején a Moldova Köztársaságban képviseltük Magyarországot a Fehér Lótusz CIOFF Nemzetközi Folklórfesztiválon. A 36 órás út fáradságait Kahulban, a kényelmes szálláson pihentük ki, amely egy szanatóriumban volt. A város egyik legnagyobb éttermében étkeztünk. Állandó kíséret mellett mentünk a programokra, valószínűleg a rossz közbiztonság miatt. A fesztivál hivatalos szereplései közben a pihenőnapokon meglátogattuk a helyi múzeumot, a borászati üzemet, és szép kirándulást tettünk a Prut folyó mentén, egy természetvédelmi területen. A „paprika nélküli” halászlé főzésére még sokáig emlékezni fogunk! Nagy sikert aratott műsorunk egy közeli kis faluban, ahol az egyszerű emberek nagy szeretettel fogadtak bennünket. Sajnos a gálaműsort elmosta az eső, de táncosainknak egyik legkedvesebb útja volt ez a moldvai fesztivál.

Amint hazaérkeztünk Kahulból, pár heti pihenő után újra útnak indultunk, először Németországba, majd onnan Franciaországba, Normandiába. Az Eintracht kórus mindig szeretettel fogadott bennünket és sajnálták, hogy csak rövid ideig maradtunk náluk. 2 nap után utaztunk tovább Caenba. Ott egy csodálatos hetet töltöttünk. A szabadidőben megtekintett piac is érdekes volt, mert annyi tengeri halat és különböző tengeri „herkentyűket” még nem láttunk. Természetesen vendéglátóink ezeket a „herkentyűket” meg is kóstoltatták velünk a búcsúesten. Sokan nem ettünk még kagylót, osztrigát, tintahalat, rákot és egyéb „nyalánkságokat”. Emlékezetes maradt ez a vacsora! A városban egy közeli faluban és egy híres tengerparti üdülőhelyen adtunk sikeres műsort. Tisztelettel álltunk meg az 1944. június 6-i partraszállás emlékműve előtt, és kuriózum volt számunkra a szigeten fekvő Mont Saint-Michel kolostor megtekintése. Hazafelé egy napot Párizsban töltöttünk. Az éjszakai Párizst már láttuk két évvel ezelőtti utunkon, nappal azonban még nem. Csodálatos panoráma tárult elénk az Eiffel toronyból, megnéztük a Diadalívet, Napóleon sírját, a Notre Dame-t, Pompidou központot és „végigrohantunk” a Louvre termein. Felejthetetlen élmény maradt mindannyiunk számára ez az út is!

Tartogatott még ez az év kedves eseményt együttesünknek, hiszen elődünk a Kalocsai Népi Együttes 30. évfordulóját ünnepelte augusztus 18–19-én. Az első napon nagy érdeklődés kísérte a kiállítást és a Kalocsáról készült filmeket. Másnap délelőtt megemlékeztünk az elhunyt néptáncos pedagógusokról és táncosokról és virágot vittünk sírjaikra. A gálaműsoron Dr. Geri István emlékezett vissza a kezdetekre, majd Vásárhelyi László és Török Gusztáv Andor polgármester méltatta az első együttes és mostani táncsoportok munkáját. Ezen az ünnepségen adta át először az alapítvány kuratóriumának elnöke Tamás László a Pécsiné Ács Sarolta-díjakat.

Együttesünknek külön öröm volt, hogy velünk ünnepelt az Olaszországból érkezett „Dragoni del Molise” együttes. Az Agnone városból érkező együttes Hartán, Kecskeméten, Homokmégyen és Budapesten a várban léptek fel hatalmas sikerrel. A fellépések között vendégeinket elvittük a hajósi pincékhez, az öregcsertői szabadidőközpontba, Homokmégyre, ahol Romsics Lászlóné népi iparművész hímzéseiben és tojásfestésében gyönyörködhetek az olaszok. Nagyon összebarátkozott a két táncsoport, és már terveztük a jövő évi viszont látogatást.

1998.

A legfontosabb feladatunk a minősítésre és a 15. éves évfordulóra való méltó felkészülés volt. Májusban rendeztük a jubileumi műsort, amelyet polgármesterünk Török Gusztáv Andor nyitott meg. A gálaműsoron megjelent nagyszámú közönség a 15 év legsikeresebb számainak tapsolhatott. A műsor után az élmények, emlékek felidézése a koccintások közepette történt, ahol Kovács László a népművészet mestere és Bolvári Andrásné népi iparművész plakettjét, emléktárgyát kapták azok a táncosok, akik 5, 10 és 15 éve táncolnak az együttesben.

Újra megrendeztük a Cserey népdalversenyt.

Június elején Százhalombattán volt az országos minősítő, ahol együttesünk újra KIVÁLÓAN minősült Szittyóavatás című összeállítással.

Augusztusban olaszországi vendégszereplésre utaztunk Agnone-ba, ahol nagy örömmel fogadtak bennünket olasz barátaink. A hegyek közötti kisváros csodálatos hangú harangjairól híres. Voltuk a harangkészítő üzembn, és láttuk, hogyan öntötték a jeles mesterek azt az 5 tonnás harangot, amely majd Rómában köszöntötte az ezredfordulót. Részt vettünk az Agnone-i fesztivál minden rendezvényén, műsorunknak sokat tapsoltak az olaszok. A hegy tetején lévő Carunchio-ban is felléptünk, ahol „nagy élmény” volt felfelé marsolni a menettáncban. A legérdekesebb esemény volt a szabadidőparkban rendezett „party” és fürdés a tengerben.

Minden eddigi utunkat (mármint a rendszerváltás után) úgy tudtuk megvalósítani, hogy mi, a táncosok fizettük az útiköltséget, viszont ebben az évben először kaptunk hozzájárulást az önkormányzattól, amelyet köszönettel vettünk.

Ez évben a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Kulturális Nagydíját nyertük el.

Augusztusban a normandiai francia táncsoportot láttuk vendégül, akiknél tavaly voltunk. Igyekeztünk nekik ugyanolyan programot biztosítani, amelyben mi is részesültünk Normandiában. Úgy éreztük, ez sikerült is.

Szeptemberben Isztambulban vettünk részt egy CIOFF Nemzetközi folklórfesztiválon. A fesztivál szervezettségét tekintve közel se volt olyan, mint az előző CIOFF fesztivál. Viszont kárpótlak bennünket az isztambuli csodálatos épületek (Topkopi, Kék mecset) látványa és a boszporuszi hajókirándulás.

1999.

Ezt az évet szerepléssel kezdtük, meghívást kaptunk a hagyományörző együttesek Antológia '98 bemutató műsorra. Erre a műsorra minden évben egy-egy jól minősült együttes kapott meghívást.

A tavaszi hónapokban a folklórfesztiválra készültünk új műsorral.

Júniusban részt vettünk a Magyar Honvédség Szárazföldi Vezérkara által megrendezett Országos Amatőr Előadó-művészeti Fesztiválon, amelyen értékes különdíjat, egy színes televíziót nyertünk a Kalocsai Helyőrségi Klubnak.

Júliusban a XIII. Duna menti Folklórfesztiválon a „Szépen szól a kalocsai nagyharang” című számunkkal jól szerepeltünk Kalocsán és Baján is. A zárógálán közösen léptünk fel a Piros Rózsa és Bokréta együttesel a „Szép rozmaringszál” című műsorral. Ez a koreográfia volt az első, amellyel fellépett a Kalocsai Népi Együttes külföldön és hazai versenyen is.

Augusztusban először Hernádszurdokra utaztunk. Az Ureczky testvérek lelkes szervező munkájával édesapjuk halálának 10. évfordulójára néptáncfalalkozót szerveztek „Abaújtól – Abaújig” címen. Ide azokat az együtteseket hívták meg, akiket id. Ureczky Csaba tanított.

A zempléni táncokhoz szokott közönség körében vastapsot kapott a *Kalocsai Szőlőhegyen szüretelnek* című számunk. A 2 napos program a Gönci Református Múzeumban tett látogatásunk (egyedülálló bibliai kiállítás) és a bogácsi fürdővel fejeződött be.

Még ebben a hónapban fogadtuk az Észtországból érkezett SUVI Hagyományörző Együttest, akik először jártak Magyarországon, és mi nagyon örültünk ennek a kapcsolatnak. Miután megismerkedtek a várossal, elvittük őket Hajósra, Kiskörösre és egy egész napos kirándulásra. Siófokra is. Hazafelé Budapesten felléptek a Mesterségek ünnepén is nagy sikerrel. Nagyon tetszett nekik a vár, a főváros és Természetesen Kalocsa!

2000.

Az ezredforduló éve különösen jelentős volt együttesünknek több szempontból is. Áprilisban id. Vén Ferenc, a legidősebb táncosunk 80. születésnapját a Népművészek Országos Találkozóján ünnepeltük meg, amelyet pályázatokkal (Muharay Népművészeti Szövetség és Önkormányzat) sikerült megrendezni. Ezen az ünnepségen nemcsak a helyi együttesek, hanem a Fülöp-díjasok, az idősebb és ifjú népművészek köszöntötték Feri bácsit. Az ünnepi műsoron Vásárhelyi László méltatta táncos múltját és jelenét az idős táncosnak (bár a legidősebb táncos Sebestyén Feri bácsi 98

éves volt). Keszler Mária pedig megemlékezett Pécsi Erzsébet és Pécsi Sándor kalocsai táncpedagógusokról. Nagyon szép este volt, amire sokáig fogunk emlékezni.

Ez a találkozó 2 napos volt, a második napon rendeztük meg a Cserey népdalversenyt, és az alapítványunk kiosztotta újabb személyeknek a Pécsiné Ács Sarolta-díjakat.

Május első hetében Németországba, Kircheimbe utaztunk a két város közötti partnerkapcsolat 10. évfordulójára rendezett ünnepekre. Kalocsát a képviselő-testület, a Liszt Ferenc Zeneiskola, az egyházi kórus, a Garázs zenekar, a sportolók küldöttsége, a tűzoltók, a Piros Rózsa és a mi együttesünk képviselte, 5 busszal utaztunk.

A hivatalos ünnepek után kirándulni is jutott idő. Megnéztük Teck várát, majd este együtt táncoltunk, énekeltünk vendéglátóinkkal a kórus közösségi házában. A közös gálaműsoron sokat tapsoltak a kalocsai táncosoknak és a többi műsorszám előadóinak. Felejthetetlen maradt a „fenséges” svédasztal, az ínycsebbnél ínycsebb ételek, italok. Az utazási költségeket az önkormányzat rendezte.

Júniusban baráti látogatást tettünk Veresegyházán, az ottani hagyományőrző együttesnél, ahol nagyon kellemes hétvégét töltöttünk, és szeretettel köszöntöttük őket újjáalakulásuk 10. évfordulóján.

Júliusban Esztergomban voltunk a SUVI együttesnél Audruban, azoknál, akiket tavaly láttunk vendégül Kalocsán. Ez a kisváros a tengeri öböl mellett fekszik. Vendéglátóink több szép kirándulást szerveztek nekünk. Láttunk ezüstróka farmot, jártunk az Andropov villában, amelybe csak a rendszerváltásunk után lehetett bemenni. Voltunk a fővárosban Tallinnban, és megnéztük főbb nevezetességeit, és természetesen sikeres műsorokat is adtunk Parnuban és környékén. Az utolsó napon a tengerben fürödtünk, bár nekünk szokatlan volt a hűvössége, ennek ellenére kellemes volt. A búcsúest nagyon jól sikerült, öröm volt látni, milyen jól „megértik” egymást a rokonépek. Az est fényét az is emelte, hogy egyik táncosunk (Terbe Nikolett) 18. születésnapját is megünnepeltük, és sokat nevtünk, amikor az egyik észt zenészt kalocsai lánynak öltöztettük fel. Hazafelé Krakkóban, és megnéztük az esti kivilágított várat, a főteret, ahol a zenekarunk is játszott. Ezt az utunkat is a legszebbek között tartjuk számon. Vendégzenekarunkban Sztankovics Mariann, Lótó Attila és Maruzsenszki Endre mindent megtettek a siker érdekében.

Július végén és augusztusban részt vettünk a Millenniumi Sokadalomban Pécsen és Budapesten, a Hősök terén.

Ebben az évben kapta meg id. Vén Ferenc Kalocsa Város Művelődési díját, én pedig az Országos Muharaj díjat. Nagy öröm volt mindkettőnknek.

Amit remélni sem mertünk, az most bekövetkezett, mert az ősz folyamán a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma felkérésére újra Észtországba utazhatott együttesünk küldöttsége a Finn-ugor Napokra. A küldöttséget Szelezki Attiláné – Bagó Ferenc Fülöp-díjas táncospárosunk, zenekarunk (Bagó Balázs, Zsiga Gyula, Vékony János) és én alkottuk. Először Tallinnban, a fővárosban léptünk föl különböző iskolákban, majd Viljand megyét jártuk be műsorainkkal. Volt olyan nap, amikor 4 iskolában mutattuk be Magyarország tájegységeinek táncait, zenéjét és dalait az észt fiataloknak, mondhatni „fergeteges” sikerrel. Esténként művelődési házakban, az észt együttesekkel közösen léptünk fel. Különösen emlékezetes volt a Tartui Egyetem dísztermében és a Tallinni Nemzeti Könyvtárban adott műsorunk, mivel alig akartak leengedni bennünket a színpadról. Az utolsó este Tallinnban a Folk kocsmában arattunk óriási sikert. Nagyon büszkék voltunk, hogy olyan helyen léptünk fel, ahol utánunk egy hétre a Muzsikás Együttes Sebestyén Mártával adott műsort. Jó lett volna akkor is ott lenni még!

Decsen az országos hagyományörző szőlőtáncversenyen Cselik Mária és Tóth József Fülöp Ferenc-díjasok lettek.

A Kalocsai Népművészetért Alapítvány kuratóriuma elhatározta, hogy a kapott személyi jövedelemadó 1 %-ából emléktáblát helyez el Pécsiné Ács Sarolta táncpedagógus, múzeumigazgató egykori lakóházán. Bensőséges ünnepség keretében a kuratórium elnöke Tamás László méltatta Sárrika néni munkásságát és rövid műsor keretében avattuk fel az emléktáblát.

2001.

Január végén Budapesten a Stefánia Palotában az Országos Hagyományörző Együttesek bemutatóján kapta meg együttesünk a Muharay Emlékplakettet. Ez azt jelenti, hogy háromszor egymás után KIVÁLÓAN minősültünk. Ez azért is nagy eredmény, mert az országból az idén 4 együttes kapta meg ezt a kitüntetést (Piros Rózsa – Kalocsa, Bagi Muharay Elemér Hagyományörző Együttes és a Zengővárkonyi Együttes).

Májusban a kirchheimi jubileumi ünnepségsorozat keretében láttuk vendégül az Eintracht énekkart. Nagyon szép programot állítottunk össze részükre, melybe az önkormányzat is besegített. Voltunk kirándulni Kecskeméten, Hajóson és Bakodpusztán. Úgy érezzük, hogy nagyon jól érezték magukat, és vissza tudtuk adni azt a szeretetet, kedvességet, amelyet mi tavaly kaptunk.

Május végén egy kellemes napot töltöttünk a sióagárdi együttes szervezte „Borünnepen”. A műsor után Szabadi Mihály pincéjében a finom gulyás és bor mellett gyorsan telt az idő!

Júniusban a XX. Táncháztalálkozón Cselik Mária és id. Vén Ferenc a népművészet mesterei, és Tüóth József Fülöp-díjas és felesége képviselték együttesünket.

Július elején Görögországba utaztunk a Nemzetközi CIOFF Fesztiválra. Ioannina magas helyek között egy tó partján fekszik. Egyetemi szállóban laktunk együtt a finnekkel, spanyolokkal és luxemburgiakkal, akikkel esténként, ha volt rá idő, együtt énekeltünk, táncoltunk. A jól szervezett fesztiválon nagy sikert aratott műsorunk, hiszen a gálaműsoron az első öt legjobb együttes között szerepeltünk. A nagy hőséget elég nehezen viselték a táncosok, főleg a délelőtti felvonulásokon, menettáncokon. Kirándulásra is maradt időnk, bárcsak kétszer, mert minden este a környéken adtunk műsort. A „legemlékezetesebb” esti műsor a várostól 150 km-re lévő faluban volt. Végig a hegyek között, hosszú, fárasztó utazás után, csak reggelre értünk vissza a szálláshelyünkre. A fáradtságot csak az feledtette, hogy abban a kis településben ott élő magyarokkal is találkoztunk, akik nagyon vártak bennünket. Kétszer fürödtünk a tengerben is, amely nagyszerű volt, alig akartak kijönni a táncosok a hús habokból. Egy-két „égett hátú” táncos biztosan nem felejtí el ezt a kirándulást, mint ahogy a buszvezetőnk sem, az „olajcserét”, és a 2000 méteres hegyeket. Zenekarunk ezúttal is vendégzenekar volt, mert a miénk az ifjúsági csoporttal utazott Portugáliába. Vendégzenekarunkban Sztankovics Mariann, Maruzsánszki Endre (aki a tolmácsunk is volt) és Tóth Máté gondoskodtak a jókedvről.

Rövid pihenő után Fülöp-díjas táncosaink a Millenáris parkban léptek fel a szegedi táncosokkal, itt a közönség a Kalocsa környékbeli lakodalmas szokásokban gyönyörködhetett.

Egy hét múlva már Szlovákiába utaztunk a nagyidai barátainkhoz, akik együttesük megalakulásának 50. évfordulóját ünnepelték. Nagyon szép, bensőséges ünnepséget szerveztek a nagyidaiak, mi is igyekeztünk műsorunkkal színesíteni a rendezvényünket. Velünk utazott a Göröm Kamaraegyüttes is, sokat tapsoltak az Eleki táncoknak.

Augusztusban új kezdeményezésnek voltunk részesei. A belvárosi plébánia felelevenítette a Nagyboldogasszony-napi körmenetet. A templomi szertartás után a templom előtt minden kalocsai együttes adott műsort, majd utána a plébánia pincéjében vendégeltek meg bennünket finom vacsorával a rendezők.

Ebben a hónapban még Budapesten is szerepeltünk a Mesterségek ünnepén a Hősök terén.

Szeptemberben az idei Paprikaszüreti napokon láttuk vendégül az erdélyi testvérvárosunk, Székelykeresztúr tánccsoportját. Nagyon jól érezték magukat a fiatalok, részt vettek a szüreti folklórgálán, majd a lovaskocsis felvonuláson. A szabadidőben ismerkedtek városunk nevezetességeivel. Jövőre is meghívást kaptunk tőlük, így mi is megismerhetjük Székelykeresztúrt és környékét.

November elején alapítványuk kuratóriuma tisztelgett és megkoszorúzta Pécsiné Ács Sarolta lakóházán lévő emléktáblát, ezzel is felidézve Sárrika néninek a népi kultúráért, a helyi hagyományok megőrzéséért fáradozó emlékét.

Decemberben részt veszünk, mint nézők a Muharay Elemér 100. Születésnap rendezvényén, melyet a Muharay Népművészeti Szövetség rendez.

Ezen kívül megkezdjük a „Fonóházi esték” rendezvénysorozatot, melynek első előadásában Pécsi Erzsébet és Pécsi Sándor kalocsai táncpedagógusokról szóló ismertető kiadványt mutatom be, és utána természetesen táncházat szervezünk a táncosoknak, a táncot kedvelőknek.

Amiről még írnom kell, azok a minden évben jelentkező helyi ünnepek, amelyeken mindig szerepelt az együttes, és igyekszünk új koreográfiákat bemutatni a kalocsaiaknak.

az egyik júniusban a Szent Iván-éji multság, itt mutattuk be az Aratóbál című műsorunkat és egy dél-alföldi táncot, a másik szeptemberben a Paprikaszüreti Napok.

Ugyancsak ősszel, az idősök hónapjában próbálunk vidámságot vinni táncainkkal a Szociális Otthonba.

Minden évben részt veszünk az országos hagyományörző találkozókön vagy Bagon, vagy Pécsváradon. Ezen kívül minden továbbképzésen, amelyet a Muharay Népművészeti Szövetség szervez.

SAJÁT GYŰJTÉSEK, INTERJÚK

Most egy kicsit visszaugrom az időben és a 60-as évek végén alakult, az úttörőházban működő Gyermektánc Módszertani Központjáról szeretnék beszélni.

Amikor nem vállaltam el a népi együttes vezetését, Keszler Mária felkért ennek a szakbizottságnak a vezetésére. Lényegében ide nyúlik vissza az én első gyűjtéseim története. Sárrika néni biztatására idősebb néniktől, volt gyöngyösbokrétásoktól, a rokonoktól gyűjtöttem gyerekjátékokat, táncleírásokat. Kikérdeztem őket, hogy milyen táncos alkalmak, szokások voltak fiatalokkorukban, és ezek elmondása után állítottam össze a gyermekcsoportoknak a táncaikat, majd később, mikor a hagyományörző csoport vezetője lettem, akkor pedig felnőtteknek. A rengeteg név közül csak a legjelentősebbeket említem: Török Ignác, Baksa Ferenc vőfélyek, Gubányi Imréné (Greksa Erzsébet), Zsubori Veronika, Tóth István, Tamás Imre, Balogh Lajosné (Vargacz Borbála), Hunyár Ernőné (Tamás Erzsébet), Gulyás Istvánné (Csupor Margit), Rimai Gergely, Doszpod Mihályné

(Romsics Mária) táncosok, Ivók Lászlóné (András Julianna), Cselikné (Török Terézia), Nagyné Bagó Erzsébet író- és hímezőasszonyok a nagymamám, Boitz Jánosné (Ferencz Julianna).

A legjelentősebb gyűjtési anyagot Gubányi Imrénétől kaptam, aki naiv festő és népművész volt. Az ő magnófelvételén az egész naptári év minden jeles napja, népszokásai megtalálhatók: regrutabál, szüreti bál, szilvaposzogtatás, kukoricafosztás, lakodalom, fonóház, tollfosztás, legényavatás, Pünkösöd, búcsúk, aratóbál.

Dunamenti Folklórfesztivál

A Dunamenti Folklórfesztivál gondolata a Kalocsai Napok és később az ehhez csatlakozó Szelidi Napok rendezvénysorozatból született meg. A város vezetői és a Népművelési Intézet szakemberei ezeket a rendezvényeket összehangolták és a lehetőségek közös hasznosításával jött létre a Dunamenti Folklórfesztivál 1968 nyarán. Ez a fesztivál lehetővé tette, hogy a külföldi együttesek mellett az ország legjobb együttesei is felléphessenek. A fesztivál mindig is a néptánc, a népdal, a népzene nagy nemzetközi seregszemléje volt.

A fesztivál szervezőbizottságának az volt a célja, hogy elsősorban azokból az országokból hívjon meg hagyományörző együtteseket, ahol jelentős számú magyar nemzetiség él. Sajnos azt is el kell mondani, hogy kevesebb magyar nemzetiségi csoport jutott el ide a fesztiválra, mint amennyi meghívást kapott.

Olyan Közép-Európában egyedülálló fórumot teremtett, amely célul tűzte ki a Duna menti népek néphagyományainak gondos ápolását, őrzését. A fő szervezők közül meg kell említeni Martin György, Vásárhelyi László, Borbély Jolán (Népművelési Intézet), dr. Geri István, Farkas Gábor (Kalocsa és Kecskemét) nevét és még nagyon sok másét is lehetne, mert a szakbizottságokban egy-egy alkalommal 100–150 fő dolgozott rendületlenül.

A kétvétenként megrendezett fesztiválok programjai Kalocsán és Baján voltak. Kalocsán főleg a táncos felvonulásokat, táncbemutatókat tartották, Baján a kórusok, népzeneészek szerepeltek. 1975-től már 3 évenként rendezték a fesztivált. A VI. fesztiválon már Tolna megye is csatlakozott a rendezvényekhez, és azóta is a két megye együtt szervezi ezeket a „népünnepélyeket”.

A 13 fesztiválon a következő országok hagyományörző együttesei vettek részt: Ausztria, Bulgária, Csehország, Jugoszlávia, Franciaország, Lengyelország, a volt NDK, NSZK, Olaszország, Oroszország, Románia, Spanyolország, Szovjetunió, Törökország.

Már javában folynak az előkészületek a XIV. fesztivál megrendezésére, amely 2002-ben lesz.

Kalocsán a menettáncot 10–15 ezer ember nézi meg, a szabadtéri színpad nézőterét a közönség minden alkalommal zsúfolásig megtölti. Ezeknek a rendezvényeknek a programjaihoz egyre több falu is kapcsolódik, és önálló programjaikkal színesítik a fesztivál palettáját. Így 1993-ban a XI. fesztiválon külön színpont volt a síóagárdi aratóünnep, a bogyzslói kiállítás és vásár, a bátai, az alsónyéki, a decsi, a bátmonostori, a váraljai és az érsekcsanádi lakodalmas mulatságok, a hajósi „borpéntek”, a györkényi és a nagymányoki német nemzetiségi nap rendezvényei. Az 1999-ben Miskén rendezett faluprogram is nagy sikert aratott. Ezen kívül minden városban a szakmai bemutatók és előadások mellett népzenei hangversenyeken, kézműves bemutatókon, táncoktatásokon nagyon sok ember vett részt vagy gyönyörködött benne. Ezekben a fesztiválokon minden alkalommal külföldi csoportok is „idevetődtek” és a turisták messze földre elvitték élményeikkel, benyomásaikkal együtt a két megye, benne városunk, Kalocsa hírét.

Kalocsai táncsoportokról

Városunkban rajtunk kívül még 4 táncsoport működik. 1990-ben alakult a gyermekcsoportokból a „Bokréta Gyermektánc Egyesület”. Az egyesület önfenntartó, a szülők hozzájárulásaiból, műsoradásaikból és az önkormányzat támogatásából tartják fenn magukat. Egy évig támogatta őket a budapesti IBUSZ is. Létszámuk 150–170 fő, 5 csoportban dolgoznak az óvodásoktól az ifjúsági korosztályig. Minden gyermekfesztiválon eredményesen szerepeltek a külföldi fellépéseket is beleértve. Jártak Romániában két alkalommal, Németországban több alkalommal, Belgiumban, Lettországon, Rigában vettek részt egy nemzetközi fesztiválon. Mindenütt nagy sikerrel szerepelnek a kalocsai gyerekek. Tóth Ferenc, mint a művészeti vezető nagy tenni akarással, kitartó munkával vezette az együttest haláláig, 1998-ig.

Tóth Ferenc katona korában került Kalocsára, azóta itt élt. Pécsiné Ács Saroltától nagyon sokat tanult. Sárika néni összegyűjtött gyerekjátékait sok ötlettel állította színpadra. Nagyon értett a gyerekek nyelvén.

„Igazi néptanító, hiszen nemcsak betűvetésre tanította azt a sok száz gyereket, aki mind az ő első osztályaiban tanult Kalocsán az eltelt 4 évtized alatt. Virágoskertet ültetett játékokból, dalokból, táncokból.” (Részlet Foltin Jolán köszöntőjéből, amely elhangzott 1995. március 5-én a *Zöldell a mező* című Tóth Ferenc koreográfiáiból összeállított műsoron.)

Nem véletlen, hogy a kiváló táncpedagógus munkásságáért 1996-ban megkapta „Az Örökség Gyermek Népművészeti Egyesület”-től az „Örökség”-díjat, és 1998-ban a Magyar Köztársaság Ezüst Érdemkeresztjét.

Tóth Ferenc halála után az óvodásokat és az alsó tagozatosokat Perityné Farkas Éva vette át. Illés Zoltán és Koszta Kriszta vezetik a „Gyerökök” és az „Ifjúsági” csoportot. Ők tavaly KIVÁLÓ minősítést kaptak. Ez a cím kétéves eredményes munkát takar.

A „Piros Rózsa” Hagyományörző Együttest is Tóth Ferenc vezette, mint művészeti vezető. Ez a csoport az 1980-as évek elején jött létre a Háziipari Szövetkezeten belül, az OKISZ égisze alatt. Műsoraikon kalocsai táncok, népszokások feldolgozásai szerepelnek. A minősítő műsorokon először ezüst, majd arany minősítést kaptak. A megváltozott politikai és gazdasági helyzet miatt ők is, mint a gyermekegyüttes, egyesületté alakultak át, ezt követően önerőből próbálják eltartani magukat. Ezt az együttest Kishegyi Simon vette át. A miskai együttes mellett nagy energiával dolgozik, eredménye a harmadik KIVÁLÓ minősítés és a Muharay Emlékplakett.

Hasonlóan önerőből alakult meg a „Göröm” Kamaraegyüttes is, melyet Szűcs Béla vezetett. Szűcs Béla 1991-ben került Kalocsára Jászberényből. Ez alatt a rövid idő alatt a csoport sikereket ért el, 1994 márciusában TV-ben szerepeltek, a Magyar Folkegyüttesek Kamarafesztiválján. Repertoárjukban megtalálható a felső-Tiszavidék, Kalotaszeg, Észak-Mezőség, Moldova, ezen kívül Madocsa. Dél-Alföld és Szatmár tájegységek táncai. Szűcs Béla fiatalon, 1994-ben halt meg.

1995-ben NIVÓ díjat kapott az együttes és 1996-ban KIVÁLÓ-nak minősültek. Először Illés Gábor volt a művészeti vezető, aki 1998-ig dolgozott nagy lelkesedéssel. Sajnos autóbalesete következtében 1998 februárjában elhunyt. Ezután Hideg Richárd és Német Gabriella 2 évig voltak gazdái a Kamaraegyüttesnek.

2000 óta Simon Gábor és Pogrányiné Horváth Katalin vették át a stafétabotot. Horváth Katalin 2000-ben létrehozta a Görömke gyermek táncsoportot, akik rohamosan fejlődnek és egyre jobb eredményeket érnek el.

Az „Igaz Szív” cigány együttest Jakab Lajos vezeti. Már korábban is, az 1970-es évek közepén az országban elsőként alakult meg Kalocsán a cigány együttes Pécsiné Ács Sarolta támogatásával. Sajnos nem sokáig működött ez a csoport, felbomlott, az okokat ma már kideríteni nehéz lenne. Valószínű, hogy nem akadt olyan vezető egyéniség közülük, aki irányítani tudta volna a csoportot. Később, az 1980-as évek közepén két cigány táncsoport is alakult. Az egyik Sztojka Katalin vezetésével, a másik a mostani Jakab Lajos vezetésével. Sztojka Katalin Budapestre került, a TV cigány műsorának szerkesztője lett, így csoportja megszűnt.

Az „Igaz Szív” együttes sikeresen szerepelt különböző országos cigány fesztiválokon. 1992-től a megye legjobb cigány együtteseként tartják számon őket. Jakab Lajos tánctáborokban vett részt, ott sokat tanult. A sikeres szerepléseket Dr. Balázs Gusztáv néprajzkutató és táncoktató támogatásának is köszönheti, aki több alkalommal járt Kalocsán segíteni munkájukat. Részt vetek a legutóbbi Ki mit tud? megyei selejtezőjén. Műsorukat az öregektől tanult táncokból, dalokból Jakab Lajos állítja össze. Terveik közt szerepel még egy hangkazetta összeállítása és megjelentetése eredeti kalocsai cigány dalokból, ezen kívül gondolkoznak az utánpótlás kineveléséről is.

A JÖVŐ NEMZEDÉKÉNEK NEVELÉSE MA

„Dolgoznunk kell, ha élni akarunk, és akarunk élni, tehát dolgozni fogunk” (Kós Károly)

Kodály Zoltán írta a Magyar Népzene Tára előszavában: *„Aki nem szereti a magyar népet, leghamarább a gyermekén át fogja megszeretni, amint e játékok varázslatos kaleidoszkópjából felé sugárzó, a pajkos hetykeségtől gyengéd ellágyulásig váltakozó száz arcát figyelni és megismeri.”*

Néptáncoktatás

Néptáncoktatás folyik a Kertvárosi Általános Iskolában 1988-tól az 1–3. osztályokban heti egy órában. A néptáncot megszerető gyerekek kívánságára hoztuk létre a „népművészeti körök”-et az 1992/93-as tanévben, amelynek költségeit pályázati pénzekből fedeztük.

A 4–5. osztályban megalakultak ezek a körök. A havi két foglalkozásokon – kapcsolódva az iskola 3 éves néptánc oktatásához – tovább fejlődött a gyerekek mozgáskultúrája, megismerkedtek Somogy és Rábaköz néprajzával, egy-egy táncával. Fejlődött improvizációs készségük, jobban megismerték népszokásaikat ezeknek a tájegységeknek, és természetesen Kalocsa és a szállások néphagyományait. Népzenei és népdalismeretük is szélesedett. Ezek a körök 1996-ig működtek.

Kedvezően alakult kapcsolatuk a Viski Károly Múzeummal, a Nagy Lajos Városi Könyvtárral, a Kalocsai Népi együttes és a Bokréta Egyesület csoportjaival, valamint a helyi neves szakemberekkel, mesterekkel.

A Szent István Gimnáziumban a kalocsai díszítőművészet fakultációt Dániel Gézáné éveken át tanította. A hét évfolyamból 10–12 fős csoportok tettek érettségit ebből a tantárgyból.

Az érettségi elméletből és gyakorlatból állt. Gyakorlaton kézi hímzés, gépi hímzés, terítőtervezés, porcelánfestés, pingálás szerepelt. A végzett tanulók egy része elhelyezkedett a két kalocsai üzemben, világjáró pingáló is volt közöttük. Ez a képzés a tanulók művészeti, iparművészeti, rajztanári továbbtanulását is elősegítette. Országos diákfesztiválokon arany-, ezüst-, bronz minősítést kaptak a tanulók munkái. Ennek az oktatási formának pedagógiai és gyakorlati jelentőségét felismerte az oktatási kormányzat is. Pályázatokra 300.000 Ft támogatást biztosított. Ez a fakultáció 1992-ben megszűnt. Ma ezt a funkciót átvette a Kossuth Zsuzsanna Egészségügyi

Szakközépiskola. Nagy öröm, hogy újra a tantárgyak között szerepel a kalocsai népművészet. Ezt az ügyet dr. Deákné Tóth Veronika iskolaigazgató szívügyének tekinti.

Táncművészeti alapiskola

2000 szeptembere óta működik a városban a Sárospataki Táncművészeti Iskola Kalocsai Tagozata. Az iskola tanulóinak száma 412 fő, természetesen a Kalocsa környéki gyerekeket is beleértve. A néptánctagozat mellett társastáncre is járnak a gyerekek. A lelkes tantestület munkájának eredményét láttuk az idén júniusban megtartott évzáró ünnepélyen, amelyen minden osztály bemutatkozott műsorával. Az iskola igazgatónője Pogrányiné Horváth Katalin.

UTÓSZÓ

A Kalocsai Sárközben élő emberek között nagyon sok ember foglalkozott vagy foglalkozik a népművészetrel, a néptánccal, a népzéssel, és ez az ismeret és szeretet tovább száll apáról fiúra, nemzedékről nemzedékre. Nekünk tánccsoportvezetőknek nagy a felelősségünk, mert a magyar népi kultúra – kiemelten a sajátunké – a hagyományok értékeinek megőrzése, ápolása és terjesztése mellett a még felgyűjthető táncok, dalok színpadra állítását is kötelességünknek kell, hogy érezzük. Úgy tudunk csak fennmaradni, ha a hagyományokhoz visszanyúlva és új formába öntve megtaláljuk azokat a lehetőségeket, amelyekkel a néphagyomány a nemzeti művelődést előbbre viszi és fejleszti, erősíti magyarságtudatunkat, városunk iránti szeretetünket.

Pécsiné Ács Saroltának, Pécsi testvéreknek, Tóth Ferencnek, Szűcs Bélának és Illés Gábornak vannak „utódai”, akik a hagyományokhoz hűek, és ezt a nemes ügyet tovább viszik.

„Minden nép annyit ér, amennyi értéket saját magából ki tud termelni, s addig él, amíg életét a saját erejével tudja táplálni.” (Márton Áron)

Pécsiné Ács Sarolta díjasok

1997. Bencze Károlyné – együttesvezető – Hagyományörző Együttes
Bolvári Andrásné – népi iparművész
Özv. Hunyár Istvánné – táncos – Hagyományörző Együttes
Seregi Jánosné – táncos – Piros Rózsa Táncegyüttes
Tamás Istvánné – táncos – Hagyományörző Együttes
1998. Kovács László – fazekas
Tamás Andrásné – népi iparművész
Tóth József – táncos
1999. Dr. Deákné Tóth Veronika – igazgató
Ivók Lászlóné – népi iparművész
id. Vén Ferenc – táncos – Hagyományörző Együttes
2000. Cselik Mária – táncos – Hagyományörző Együttes
Kákonyi László – táncos – Piros Rózsa Táncegyüttes
Romsics Lászlóné – népi iparművész
Újteleki asszonykórus
Bagó Balázs és zenekara (Vékony János és Zsiga Gyula)
2001. Boldizsár Gáborné – népi iparművész
Kalocsai Hagyományörző Népi Együttes
Piros Rózsa Táncegyüttes

Együttesünk kiváló táncosai, akik jelenleg is néptáncsal, népművészettel foglalkoztak, ill. foglalkoznak (táncoktatók, népművelők):

- Cselik Mária
- Havasi Lászlóné
- Hegedűsné Farkas Erika
- Hideg Richárd
- Illés Zoltán
- Kishegyi Simon
- Kishegyiné Baráth Ildikó
- Német Gabriella
- Romsicsné Vörös Zsuzsa
- Perityné Farkas Éva
- Perity István
- Pogrányiné Horváth Katalin
- Klementné Szőnyi Mária

Együttesünk külföldi útjai

1984. Csehszlovákia (Nagyida)
Törökország (Ephesos)
1985. Angliai körutazás
1986. Jugoszlávia (Kamnyik)
1987. Németország (Tiengen)
1988. Csehszlovákia (Nagyida)
1989. Skócia (Helensburg)
Csehszlovákia (Nagyida)
1990. Németország (Kirchheim)
1991. Cseh és Szlovák Köztársaság (Nagyida)
1992. Németország (Kirchheim és Schwalenberg)

1993. Szlovákia (Nagyida)
Skócia (Tain)
1994. Horvátország (Donji Miholjec)
Szlovákia (Vinica)
1995. Franciaország (La Réole)
Szlovákia (Nagyida)
Németország (Kirchheim)
1997. Moldávia (Kahul)
Franciaország (Caen)
Németország (Kirchheim)
Szlovákia (Nagyida)
1998. Olaszország (Agnone)
Törökország (Isztambul)
1999. Szlovénia (Maribor)
2000. Észtország (Tallinn, Andru, Viljand megye)
Németország (Kirchheim)
2001. Görögország (Ivannina)
Szlovákia (Nagyida)

IRODALOM

- Pécsiné Ács Sarolta: *Kalocsa népművészete* (1973)
- Baráth János: *Népek, életformák, hagyományok a Kalocsai Sárközben*
- Pécsi Erzsébet – Pécsi Ferencné – Pécsi Sándor: *Kalocsi népi gyermekjátékok* (1956)
- Hegedűs László: *Kalocsa és környékének táncélete* (1956)
- Romsics Imre: *Kalocsa népművészete*
- Romsics Imre: *Homokmégy* (1998)